

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 8
I półrocze**

Zagadnienia	ocena niedostateczna Uczeń nie potrafi:	ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i> (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu utworu Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęć: <i>okupacja, Szare Szeregi, sabotaż, dywersja, literatura faktu</i> zrelacjonować treści książki określić rodzaju narracji zrelacjonować przebiegu akcji pod Arsenalem 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu utworu Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>okupacja, Szare Szeregi, sabotaż, dywersja, literatura faktu</i> zrelacjonować treści książki określić rodzaj narracji zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> omówić świat przedstawiony we fragmencie utworu scharakteryzować bohaterów fragmentu utworu Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> omówić świat przedstawiony opisać rzeczywistość okupowanej Warszawy wymienić i scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych opisać perypetie bohaterów działających w małym sabotażu i w dywersji 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Rudy czuł się szczęśliwy pomimo dojmującego bólu i świadomości zbliżającej się śmierci Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat specyfiki pokolenia, do którego należeli bohaterowie wskazać cechy gawędy harcerskiej i literatury faktu 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> w kontekście danego fragmentu utworu zinterpretować tytuł utworu Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat celowości przeprowadzenia akcji pod Arsenalem w świetle jej skutków podjąć dyskusję na temat ówczesnego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównać sposób ukazania akcji pod Arsenalem oraz jej skutków w książce Aleksandra Kamińskiego oraz w filmie w reżyserii Roberta Glińskiego
Kształcenie literackie i kulturowe: Sławomir Mrożek <i>Artysta</i> (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia <i>alegoria</i> zrelacjonować treść opowiadania określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>alegoria</i> zrelacjonować treść opowiadania określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat narratora wyjaśnić postawę Koguta skomentować zachowanie Lisa 	<ul style="list-style-type: none"> omówić alegoryczne znaczenie występujących postaci wskazać elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść postawę Koguta do wyobrażenia na temat artysty sformułować morał 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą

<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Adam Mickiewicz Pan Tadeusz (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać adresatów inwokacji Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • wymienić obyczajów szlacheckich opisanych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać adresatów inwokacji Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • wymienić obyczaje szlacheckie opisane w utworze 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać strukturę społeczną szlachty polskiej • scharakteryzować Jacka Soplicę, Hrabiego, Sędziego i Gerwazego • wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela • wymienić cechy gatunkowe utworu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać, w jaki sposób inwokacja nawiązuje do tradycji eposu homeryckiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia społeczności dobrzyńskiej • wskazać komizm w sposobie przedstawienia niektórych bohaterów 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować sposób przedstawienia ojczyzny w inwokacji • zanalizować elementy wystroju dworku szlacheckiego w kontekście tradycji i patriotyzmu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat zalet i wad szlachciców przedstawionych w utworze • zinterpretować częste pojawianie się w utworze słowa <i>ostatni</i> • zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny, w jakim powstało dzieło oraz kontekst historyczny wydarzeń przedstawionych w utworze • podjąć dyskusję na temat przyczyn określenia dzieła Mickiewicza epopeją narodową, skoro opisana została tam tylko jedna warstwa społeczna • porównać tekst Adama Mickiewicza z reżyserską wizją Andrzeja Wajdy
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz Latarnik (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia <i>nowela</i> • zrelacjonować treść noweli • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>nowela</i> • zrelacjonować treść noweli • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • wyjaśnić postawę głównego bohatera • skomentować zachowanie Skawińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić budowę wewnętrzną noweli • dokonać oceny postawy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść treść noweli do treści <i>Pana Tadeusza</i> • określić zyski i straty podjętej decyzji bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wpływu poezji A. Mickiewicza na życie Skawińskiego
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treści wiersza • określić rodzaju literackiego • wskazać podmiotu lirycznego • określić rodzaju liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> • omówić przynależności gatunkowej utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<p>do adresata lirycznego, sytuacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<p>w wierszu, określić funkcję słownictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<p>wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia wojennego • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: proza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejszych faktów, sądów i opinii • zrelacjonować treści utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i miejsca akcji • wyjaśnić pojęć: 	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i miejsce akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>faszizm, rasizm, obóz koncentracyjny,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania

	<p><i>faszizm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaju narracji 	<p><i>motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaj narracji 	<p>zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>na temat poruszany w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnie, uniwersalną wymowę utworu • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęć: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęć: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfowych prac</i> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejszych etapów życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcia <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcia <i>emigracja</i> 			rzeczywistości w dziełach S. Mrożka	
Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych
Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cech wypowiedzi perswazyjnej • wymienić sposobów nakłaniania w reklamie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w podanych tekstach <i>apel, sugestię i uzasadnienie</i> • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją 	<ul style="list-style-type: none"> • skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementów etyki słowa wyjaśnić pojęć: <i>opinia, informacja</i> wymienić zasad, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii przedstawić podziału błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania opinii przedstawić podział błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić informację od opinii poprawnie odmienić podane słowa właściwie sformułować związki frazeologiczne w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je 		
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi – list oficjalny	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować, co to jest list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> zdefiniować list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić części, z których składa się list oficjalny wybrać argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształcać podaną wiadomość w list oficjalny korygować podany przykład listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> redagować list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> pisać list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi – opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cech opisu przeżyć wewnętrznych wyjaśnić pojęć: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> wymienić elementów składających się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy opisu przeżyć wewnętrznych wyjaśnić pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> wymienić elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować materiały do opisu przeżyć wewnętrznych omówić sytuacje przedstawione na ilustracjach opisać emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach 	<ul style="list-style-type: none"> redagować plan opisu przeżyć wewnętrznych redagować opis sytuacji na podstawie podanego planu opisać uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji odnaleźć w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach 	<ul style="list-style-type: none"> redagować pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych stosować zasady budowania akapitów redagować dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji tworzyć pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną

					<ul style="list-style-type: none"> • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawić elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość 	
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym -rozprawkę	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenia terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> • zreferować trzech możliwych schematów pisania rozprawki • przedstawiać elementów kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazywać cech dobrze skomponowanego tekstu • wymienić cech składających się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizować tekstu, zachowywać logiki wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> • zreferować trzy możliwe schematy pisania rozprawki • przedstawiać elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazywać cechy dobrze skomponowanego tekstu • wymienić cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizować tekst, nie zawsze zachowując logikę 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować argumenty do podanego zagadnienia • tworzyć plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji • porządkować podaną wypowiedź • wskazywać w podanym tekście zdanie główne akapitu • tworzyć wewnątrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • korygować dane wypracowanie • formułować wstęp do wypracowania • tworzyć wewnątrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • pisać rozprawkę, w której: <ul style="list-style-type: none"> - zawarta została właściwa teza bądź hipoteza - argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna - przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego • tworzyć wewnątrznie uporządkowane, spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczyć w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzyć bezbłędne wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi -	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, co to jest wypowiedź twórcza 	<ul style="list-style-type: none"> • definiować wypowiedź twórczą 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować dialog urozmaicający akcję podanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wzbogacać podany tekst o elementy urozmaicające 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować wypowiedź twórczą 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzyć opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi,

opowiadanie twórcze	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementów urozmaicających wypowiedź twórczą zdefiniować, co to jest opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy oraz mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy urozmaicające wypowiedź twórczą definiować opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy definiować opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> proponować alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni, mitu lub przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć plan wydarzeń opowiadania twórczego redagować plan wydarzeń opowiadania twórczego 	zawierającą elementy urozmaicające <ul style="list-style-type: none"> tworzyć opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy, mitu czy przypowieści 	posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: ortografia	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować zasad pisowni zakończeń <i>-dztwo, -dzki</i> oraz <i>-ctwo, -cki</i> zrelacjonować zasad łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> wymienić zasad pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować zasady pisowni zakończeń <i>-dztwo, -dzki</i> oraz <i>-ctwo, -cki</i> zrelacjonować zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> wymienić zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny zapisu podanych wyrazów odnaleźć w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy uzupełnić podane słowa odpowiednimi literami zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać właściwe formy wyrazów uzasadnić pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach podać wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię poprawnie zapisać podane słowa skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników stosować zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście tworzyć tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i> stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną i stosować ją w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować zasad używania dwukropka i średnika wymienić zasad stosowania interpunkcji w dialogach 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonować zasady używania dwukropka wymienić zasady stosowania interpunkcji w dialogach wymienić zasady pisowni wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w tekście, gdzie należy postawić dwukropki wskazać miejsca, w których należy postawić myślnik zapisać poprawnie podane wyrazy uzupełnić wypowiedź podanymi 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić użycie dwukropka w podanych przykładach rozpoznać, jakich znaków brakuje w podanym tekście uzasadnić pisownię podanych słów 	<ul style="list-style-type: none"> stosować dwukropki we własnych tekstach tworzyć dialog, stosując zasady interpunkcyjne tworzyć tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się zasadami interpunkcji, stosując wiedzę w praktyce

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasad pisowni wielką i małą literą wymienić zasad pisowni <i>q, ę</i> oraz <i>om, on, em, en</i> wymienić zasad stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym wymienić zasad używania nawiasu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady pisowni <i>q, ę</i> oraz <i>om, on, em, en</i> wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym relacjonować zasady używania nawiasu wyjaśnić, do czego służy średnik w wypowiedziach 	<p>czasownikami w odpowiednich formach</p> <ul style="list-style-type: none"> w zdaniu wskazać miejsca, w których powinien być przecinek wyjaśnić, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy wyjaśnić, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny zapisu podanych wyrazów korygować zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji uzupełnić podany tekst o nawiasy uzupełnić podany tekst średnikami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć tekst z użyciem poprawnych form tworzyć teksty poprawnie stosując przecinki redagować tekst z użyciem nawiasów układać tekst z zastosowaniem średników 	
--	---	---	---	---	---	--

**Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w klasie 8
II półrocze**

Zagadnienia	ocena niedostateczna Uczeń nie potrafi:	ocena dopuszczająca Uczeń potrafi:	ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz <i>Quo vadis</i> (lektura obowiązkowa)	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęć: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> zrelacjonować treści fragmentu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia <i>powieść historyczna</i> zrelacjonować treści powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> zrelacjonować treść fragmentu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>powieść historyczna</i> zrelacjonować treść powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować Winicjusza i Petroniusza wymienić wartości najważniejsze dla Rzymian <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić świat przedstawiony wskazać cechy powieści historycznej 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać emocje, które targały Winicjuszem <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić konsekwencje, z którymi wiązał się wybór religii chrześcijańskiej omówić sposób życia pierwszych chrześcijan omówić przyczyny, przebieg i konsekwencje pożaru Rzymu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównać wiarę Rzymian i chrześcijan <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł powieści przedstawić dwa sposoby pojmowania miłości w ujęciu antycznym i chrześcijańskim 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybraną adaptację <i>Quo vadis</i> podjąć dyskusję na temat poświęcenia życia dla idei, w którą się wierzy porównać pierwszych chrześcijan ze współczesnymi wyznawcami Jezusa z Nazaretu

	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać obyczajowość starożytnych Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać przemianę wewnętrzną Winicjusza 		
Kształcenie literackie i kulturowe: Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (lektura obowiązkowa)	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment powieści Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>zabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment powieści Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>zabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Bernarda Zygiera Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • scharakteryzować Marcina Borowicza i Andrzeja Radka • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat przyczyn lekceważenia przez uczniów lekcji języka polskiego Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację społeczeństwa polskiego po powstaniu styczniowym • omówić sposoby walki z rusyfikacją przedstawione w utworze • zinterpretować tytuł powieści 	Do fragmentu utworu: <ul style="list-style-type: none"> • omówić i zanalizować reakcje uczniów na recytację <i>Reduty Ordona</i> Do całości utworu: <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować skutki zabiegów rusyfikacyjnych • przedstawić postawy członków polskiej społeczności wobec działań zaborców i zanalizować ich przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowywania tożsamości narodowej
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treści wiersza • określić rodzaju literackiego • wskazać podmiotu lirycznego • określić rodzaju liryki • wyjaśnić pojęć: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaju literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaju liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skonstrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu • stworzyć prezentację tematyczną • przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia wojennego

	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przynależności gatunkowej utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach • określić funkcję adresata • określić podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejszych faktów, sądów i opinii • zrelacjonować treści utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czasu i miejsca akcji • wyjaśnić pojęć: <i>fasyzm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i miejsce akcji • wyjaśnić pojęcia: <i>fasyzm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i> • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu • odnaleźć konteksty i nawiązania

	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaju narracji 			<ul style="list-style-type: none"> • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>omówić przenośnie, uniwersalną wymowę utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęć: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęć: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcia <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejszych etapów życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcia <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>harcerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejszych etapów życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Szyfowych prac</i> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce

<p>Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasad porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić form grzecznościowych • wymienić odmian polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podanych wyrazów zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podanych wyrazów zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęć: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejących w Polsce dialektów • wymienić stylów funkcjonujących w polszczyźnie • zreferować podstawowej zasady dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w podanym tekście • wskazać różnice pomiędzy gwara a dialektem • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwara a językiem ogólnonarodowym • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie • podać różne znaczenia danych wyrazów • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkańcy i mieszkańca danego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi • stworzyć dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego • stworzyć minisłownik wybranej gwary • wyjaśnić znaczenie imion biblijnych
--	---	---	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęć: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treści od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęć: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzajów neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędów nadawania imion • wymienić języków, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować historii nadawania nazwisk • zrelacjonować zasad odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzajów nazw miejscowości • zreferować zasad zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować historię nadawania nazwisk • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczu • poprawnie odmienić nazwiska • właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów • zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia • wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 		
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie określić formy czasownika osobowego 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą

			<ul style="list-style-type: none"> określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać właściwej deklinacji rzeczowników właściwie odmienić i stopniować przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować właściwie nazywać rodzaje liczebników 	o odmiennych częściach mowy
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienić nieodmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować nieodmienne części mowy wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęć: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> przedstawić podziału głosek wymienić zasad poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> przedstawić podział głosek wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje głosek na przykładach poprawnie podzielić wyrazy na sylaby wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędy w podziale wyrazów poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> określić kierunek upodobnienia skorygować błędy w akcentowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce
Nauka o języku: słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęć: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych utworzyć przymiotniki od rzeczowników przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny wskazać formant w wyrazie pochodnym podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych sporządzić wykresy rodziny wyrazów omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić kategorii słowotwórczych 					
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	<ul style="list-style-type: none"> wymienić głównych i drugorzędnych części zdania podzielić wypowiedzeń na zdania i równoważniki zdań rozpoznać w tekście równoważników zdań 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne i drugorzędne części zdania podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań rozpoznać w tekście równoważniki zdań 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> określić właściwy szyk przydawki w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szyku dokonać rozbioru logicznego zdania 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie wielokrotnie złożone	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzajów zdań podrzędnie złożonych wymienić rodzajów zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdania rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie wymienić zasady stosowania przecinka 	<ul style="list-style-type: none"> przekształcić zdania pojedyncze w zdania złożone podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe 	<ul style="list-style-type: none"> przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymi sporządzić wykres zdania złożonego 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> wymienić elementów, z których składa się list motywacyjny podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia zredagować list motywacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> wymienić elementów, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> wymienić elementy, z których 	<ul style="list-style-type: none"> zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV 	<ul style="list-style-type: none"> uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst

	z których składają się życiorys i CV <ul style="list-style-type: none"> • podjąć próby napisania 	składają się życiorys i CV <ul style="list-style-type: none"> • podjąć próbę napisania 	• zredagować podaną formę wypowiedzi	• skorygować błędy w podanych życiorysie i CV		podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementów, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próby napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby • zredagować podaną formę wypowiedzi 	• skorygować błędnie napisane podanie	• zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	• bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym - rozprawkę	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenia terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> • zreferować trzech możliwych schematów pisania rozprawki • przedstawiać elementów kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazywać cech dobrze skomponowanego tekstu • wymienić cech składających się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizować tekstu, zachowywać logiki wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty, akapit</i> • zreferować trzy możliwe schematy pisania rozprawki • przedstawiać elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazywać cechy dobrze skomponowanego tekstu • wymienić cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizować tekst, nie zawsze zachowując logikę 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować argumenty do podanego zagadnienia • tworzyć plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji • porządkować podaną wypowiedź • wskazywać w podanym tekście zdanie główne akapitu • tworzyć wewnątrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności 	<ul style="list-style-type: none"> • formułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • korygować dane wypracowanie • formułować wstęp do wypracowania • tworzyć wewnątrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • pisać rozprawkę, w której: <ul style="list-style-type: none"> - zawarta została właściwa teza bądź hipoteza - argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna - przedstawiona została własna opinia dotycząca zadanego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego • tworzyć wewnątrznie uporządkowane, spójne wypracowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczyć w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami • tworzyć bezbłędne wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat

Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze	<ul style="list-style-type: none"> • powiedzieć, co to jest wypowiedź twórcza • wymienić elementów urozmaicających wypowiedź twórczą • zdefiniować, co to jest opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy oraz mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • definiować wypowiedź twórczą • wymienić elementy urozmaicające wypowiedź twórczą • definiować opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy • definiować opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować dialog urozmaicający akcję podanego tekstu • proponować alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni, mitu lub przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wzbogacać podany tekst o elementy urozmaicające • tworzyć plan wydarzeń opowiadania twórczego • redagować plan wydarzeń opowiadania twórczego 	<ul style="list-style-type: none"> • redagować wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające • tworzyć opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy, mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzyć opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: ortografia	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować zasad pisowni zakończeń <i>-dztwo, -dzki</i> oraz <i>-ctwo, -cki</i> • zrelacjonować zasad łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienić zasad pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować zasady pisowni zakończeń <i>-dztwo, -dzki</i> oraz <i>-ctwo, -cki</i> • zrelacjonować zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> • wymienić zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> • wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> • wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny zapisu podanych wyrazów • odnaleźć w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy • uzupełnić podane słowa odpowiednimi literami • zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać właściwe formy wyrazów • uzasadnić pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach • podać wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisać podane słowa • skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzyć poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników • stosować zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście • poprawnie zapisać, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z <i>ó</i>, <i>u</i>, <i>rz</i>, <i>ż</i>, <i>ch</i>, <i>h</i> • stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną i stosować ją w praktyce
Nauka o języku: interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować zasad używania dwukropka i średnika • wymienić zasad stosowania interpunkcji w dialogach 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonować zasady używania dwukropka • wymienić zasady stosowania interpunkcji w dialogach 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w tekście, gdzie należy postawić dwukropki • wskazać miejsca, w których należy postawić myślnik • zapisać poprawnie podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić użycie dwukropka w podanych przykładach • rozpoznać, jakich znaków brakuje w podanym tekście • uzasadnić pisownię podanych słów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować dwukropki we własnych tekstach • tworzyć dialog, stosując zasady interpunkcyjne • tworzyć tekst, w którym stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bezbłędnie posługiwać się zasadami interpunkcji, stosując wiedzę w praktyce

	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasad pisowni wielką i małą literą • wymienić zasad pisowni <i>q, ę</i> oraz <i>om, on, em, en</i> • wymienić zasad stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym • wymienić zasad używania nawiasu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady pisowni wielką i małą literą • wymienić zasady pisowni <i>q, ę</i> oraz <i>om, on, em, en</i> • wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym • relacjonować zasady używania nawiasu • wyjaśnić, do czego służy średnik w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach • w zdaniu wskazać miejsca, w których powinien być przecinek • wyjaśnić, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy • wyjaśnić, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny zapisu podanych wyrazów • korygować zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji • uzupełnić podany tekst o nawiasy • uzupełnić podany tekst średnikami 	<p>pisownię wyrazów wielką i małą literą</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z użyciem poprawnych form • stworzyć teksty poprawnie stosując przecinki • redagować tekst z użyciem nawiasów • układać tekst z zastosowaniem średników 	
--	---	---	--	---	--	--